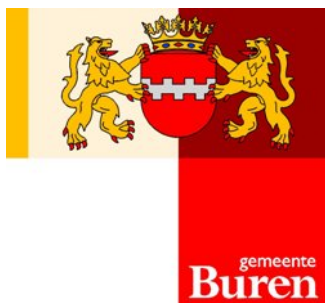

Gemeenteraad Buren

uw brief van:
uw kenmerk:
ons kenmerk: Z.081828/D.267729
behandeld door: M. Karsowidjojo
bijlage(n): Plan van aanpak Grip op Jeugd
onderwerp: Plan van aanpak Grip op Jeugd

Maurik, 28 september 2026

Leden van de raad,

Aanleiding en urgentie

Met deze brief informeren wij u over het programma Grip op Jeugd. Het college heeft dit programma vastgesteld. Het programma is als bijlage bij deze brief gevoegd. In 2025 was het budget voor jeugdzorg € 9,7 miljoen. De kosten waren ongeveer € 11,0 miljoen. De gemeente gaf daardoor circa € 1,3 miljoen meer uit dan begroot. Dit is 13,4% van het budget. De kosten waren 15,8% hoger dan in 2024.

De stijging komt vooral door hulptrajecten die zwaar, ingewikkeld en langdurig zijn. Soms krijgt één jeugdige meerdere vormen van hulp tegelijk. Met Grip op Jeugd willen wij de hulp verbeteren en de stijging van de kosten afremmen.

Ook in 2026 zijn de verwachte kosten hoger dan het budget. Wij verwachten dat de jeugdzorg in 2026 ongeveer € 12,5 miljoen kost. Het budget is € 10,8 miljoen. De verwachte overschrijding is daarmee € 1,7 miljoen.

Jaar	Budget	Kosten of prognose	Verschil
2025	€ 9,7 miljoen	€ 11,0 miljoen	€ 1,3 miljoen hoger
2026	€ 10,8 miljoen	€ 12,5 miljoen prognose	€ 1,7 miljoen hoger

Bij de Kadernota 2027 is al een besparing van € 1,3 miljoen opgenomen. Uit de nieuwste prognose blijkt dat voor 2027 nog € 1,1 miljoen extra nodig is om het verschil tussen het budget en de verwachte kosten op te vangen. Zonder aanpassing zou de totale opgave daarom € 2,4 miljoen zijn: € 1,3 miljoen plus € 1,1 miljoen.

Wij stellen voor om het budget voor 2027 met € 700.000 te verhogen. Dit is een nadeel van € 700.000 ten opzichte van de Kadernota. Daarna blijft een opgave van € 1,7 miljoen over: € 2,4 miljoen min € 700.000. Met de maatregelen uit Grip op Jeugd willen wij deze opgave behalen. Dit kan alleen voor het deel van de kosten waarop de gemeente invloed heeft.

Doel van het plan

Grip op Jeugd is geen op zichzelf staand bezuinigingsprogramma, maar een meerjarig ontwikkel- en ombuigingsprogramma. Jeugdigen en gezinnen krijgen tijdig passende ondersteuning, zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk, terwijl de gemeente beter kan voorspellen, prioriteren en bijsturen. De planning is als volgt:

- Eind 2026: een uitvoerings- en implementatieplan, nulmetingen en verdiepend inzicht in hoogkostencliënten, langlopende trajecten, herindicaties en ambulante jeugdzorg.
- Vanaf 2027: volledige implementatie en een inspanningsverplichting gericht op een structurele kostendemping van circa € 1,7 miljoen, voor zover dit binnen de gemeentelijke invloedssfeer ligt. De beoogde demping is in de meerjarenbegroting verwerkt.

Aanpak: zeven programmalijnen

Om de doelen van Grip op Jeugd in samenhang te realiseren, is het plan opgebouwd uit zeven inhoudelijke programmalijnen:

Nr.	Programmalijn
1	Passende ondersteuning en casussturing
2	Kwaliteitsverbetering
3	Datagedreven sturen
4	Preventie en voorliggend veld
5	Samenwerking en regionale verbinding
6	Oneigenlijk gebruik en uitnutting van indicaties
7	Ambulante jeugdzorg en kortdurende ondersteuning

Randvoorwaarden en bestuurlijke aandachtspunten

Een zorgvuldige uitvoering vraagt om duidelijke randvoorwaarden en realistische verwachtingen. Het college houdt daarbij in het bijzonder rekening met de volgende bestuurlijke aandachtspunten:

- Uitvoerbaarheid: voldoende capaciteit, ondersteuning en een acceptabele caseload in het jeugdteam zijn randvoorwaardelijk.
- Professionele kwaliteit: gedragswetenschappelijke ondersteuning, uniforme werkafspraken en lerende casusbespreking zijn noodzakelijk.
- Realistische sturing: niet alle landelijke, demografische, loon-, tarief- en verwijzingsontwikkelingen zijn lokaal beïnvloedbaar. De gemeente stuurt daarom op de factoren binnen haar invloedssfeer.
- Financiën: met de vaststelling van het plan van aanpak worden op dit moment geen aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld. Eventueel benodigde aanvullende capaciteit of middelen worden afzonderlijk aan het college voorgelegd en via de reguliere P&C-cyclus verwerkt.

Governance, monitoring en vervolg

De ambtelijke en bestuurlijke voortgang wordt gevolgd via een dashboard, maand- en kwartaalrapportages en borging in de reguliere Planning & Control-cyclus. Na vaststelling door het college wordt het programma uitgewerkt tot een uitvoerings- en implementatieplan met acties, eigenaren, planning, capaciteit, financiële effecten, monitoring en governance.

Vanaf januari 2027 ontvangt de gemeenteraad ieder kwartaal een raadsinformatiebrief over de inhoudelijke en financiële voortgang. Daarin wordt de relevante informatie uit het dashboard en de voortgangsrapportages gebundeld en wordt de realisatie afgezet tegen de begroting en prognose
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Buren,
de secretaris, de burgemeester,

H. Verhoef

H.M. Ostendorp

Programma Grip op Jeugd

Gemeente Buren | augustus 2026

Samen werken aan grip, sturing en betere keuzes

Kernboodschap

Grip op Jeugd is geen bezuinigingsprogramma, maar een meerjarig ontwikkelprogramma en een gerichte verander- en sturingsopgave binnen de jeugdzorg van gemeente Buren. De aanpak start met een heldere opdracht, scherpe analyse en realistische randvoorwaarden. Met zeven programmalijnen gaan wij gericht sturen op passende hulp, beheersbare kosten en duurzame verbetering van de uitvoering.

Grip op jeugd: minder uitgeven door beter te kiezen.

Managementsamenvatting

Gemeente Buren staat voor een structurele inhoudelijke en financiële opgave binnen de jeugdzorg. Grip op Jeugd is nadrukkelijk geen bezuinigingsprogramma op zich, maar een ontwikkelprogramma gericht op kwaliteit, passende ondersteuning, preventie en financieel beheersbare jeugdzorg.

Er is sprake van een overschrijding van circa €1,7 miljoen over 2025. De kostenstijging wordt voornamelijk veroorzaakt door zware, langdurige en gestapelde trajecten.

Dit plan van aanpak beschrijft op hoofdlijnen hoe de gemeente Buren grip wil krijgen op (de kosten van) de jeugdzorg. De kern is: betere analyse, scherpere keuzes, uniforme uitvoering, actieve sturing op casussen en aanbieders, versterking van instroomroutes en het voorliggend veld, normaliseren van de ondersteuningsvragen en structurele datagedreven monitoring. Na de beeldvormende avond van 1 september 2026 wordt dit plan vertaald naar een concreet uitvoeringsplan met acties, eigenaren, capaciteit en monitoring.

Doel

Kostenstijging stoppen en waar mogelijk in 2026 €500.000 tot €700.000 besparen. Vanaf 2027 wordt gestuurd op een structureel effect van circa €1,7 miljoen.

Inhoud

Managementsamenvatting	2
Inhoud.....	3
Informatie vooraf.....	4
Definities	4
Taken gemeente	4
Openeinderegeling.....	6
Rol jeugdconsulenten	6
Rol Huisarts en specialisten.....	7
Contractmanagement en regionale samenwerking	7
Ontwikkelingen en samenhang.....	7
Aanleiding en urgentie	9
Analyse	10
Programma Grip op Jeugd	14
Randvoorwaarden	14
Aandachtspunten	15
Uitgangsprincipes	15
Doelstelling en resultaten.....	16
Voortgang tot nu toe	17
Al gemaakte werkafspraken	17
Programmalijnen.....	18
Programmalijn 1 – Passende ondersteuning en casussturing.....	18
Programmalijn 2 – Kwaliteitsverbetering.....	18
Programmalijn 3 – Datagedreven sturen	19
Programmalijn 4 – Preventie en voorliggend veld	19
Programmalijn 5 – Samenwerking en regionale verbinding.....	20
Programmalijn 6 – Oneigenlijk gebruik/ uitnutting van indicaties.....	20
Programmalijn 7 – Ambulante jeugdzorg en kortdurende ondersteuning.....	21
Implementatie	21
Communicatie	22
Risico's en beheersmaatregelen.....	22
Tot slot.....	23

Informatie vooraf

Voorafgaand aan het de uitwerking van het programma Grip op jeugd, benoemen we op hoofdlijnen hoe de jeugdzorg er in Nederland uitziet en wat de rol van de gemeente daarin is.

Definities

Begrip	Werkdefinitie in dit plan
Ambulante jeugdzorg	Ondersteuning thuis, op school of in de wijk zonder opname of verblijf, gericht op versterken van eigen kracht en voorkomen van zwaardere problematiek.
Preventie	Vroegtijdige ondersteuning om te voorkomen dat problemen groter worden of specialistische jeugdzorg nodig is.
Voorliggend veld	Algemene voorzieningen en organisaties zonder individuele Jeugdwetbeschikking, zoals onderwijs, jongerenwerk, maatschappelijk werk, welzijn, sport, cultuur, huisartsen en lokale partners.

Taken gemeente

Sinds de decentralisatie van jeugdwettaken per 2015, is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg. In gemeente Buren bestaat de toegang tot de jeugdzorg uit een team SKJ-geregistreerde¹ jeugdconsulenten, ondersteund door een kwaliteitsmedewerker, een procesregisseur en een gedragswetenschapper. Er is een backoffice dat de beschikkingen verwerkt en een beleidsadviseur jeugd. Gezamenlijk geven zij invulling aan de gemeentelijke taken.

De rol voor de gemeente uit uit **vijf hoofdtaken**:

Hoofdtak	Voorbeelden
Preventie	Opgroeien, opvoeden, jongerenwerk
Toegang	Lokaal team, huisarts, verwijzingen
Vrijwillige jeugdzorg	Ambulante hulp, GGZ, pleegzorg, verblijf
Gedwongen kader	Jeugdbescherming en jeugdreclassering
Veiligheid	Veilig Thuis, crisiszorg, aanpak kindermishandeling

Als gesproken wordt over jeugdzorg gaat het om preventie, toegang, vrijwillige jeugdzorg en veiligheid. De term jeugdzorg gaat over jeugdzorg plus het gedwongen kader.

¹ Stichting Kwaliteitsregister Jeugd

Meer specifiek gaat het om de volgende taken waar de gemeente verantwoordelijk voor is.

Categorie	Waar gaat het om?	Gemeentelijke verantwoordelijkheid
Preventie	Voorlichting, opvoedondersteuning, vroegsignalering, jongerenwerk	Organiseren van preventieve ondersteuning om zwaardere hulp te voorkomen.
Toegang	Jeugdconsulenten, huisarts	Beoordelen van ondersteuningsvragen en toeleiden naar passende hulp.
Ambulante jeugdzorg	Begeleiding en behandeling in de thuissituatie	Inkopen en beschikbaar stellen van hulp aan kinderen en gezinnen.
Specialistische jeugdzorg	Intensieve behandeling bij complexe problematiek	Contracteren van aanbieders en garanderen van beschikbaarheid.
Jeugd-GGZ	Hulp bij psychische stoornissen, gedragsproblemen, autisme, ADHD enz.	Volledige verantwoordelijkheid inkopen en regelen voor de jeugd-GGZ tot 18 jaar.
Jeugdzorg bij verstandelijke beperking	Ondersteuning en behandeling van jeugdigen met een Licht verstandelijke beperking (LVB)	Organiseren en financieren van passende hulp.
Persoonlijke verzorging	Ondersteuning bij zelfredzaamheid van jeugdigen	Contracteren van aanbieders
Dagbehandeling	Hulp gedurende delen van de dag in een instelling	Gemeenten zorgen voor toegang en financiering.
Pleegzorg	Tijdelijke opvang in een pleeggezin	Organiseren en bekostigen van pleegzorgvoorzieningen.
Gezinsgerichte woonvormen	Gezinshuizen en vergelijkbare vormen van verblijf	Gemeenten zijn verantwoordelijk voor plaatsing en financiering.
Residentiële jeugdzorg	Verblijf in een jeugdzorginstelling	Verantwoordelijk voor toegang, inkoop en financiering.
Gesloten jeugdinstelling	Hulp met een gesloten machtiging van de rechter	Gemeenten dragen verantwoordelijkheid voor de uitvoering en bekostiging.
Jeugdbescherming	Ondertoezichtstelling (OTS) en voogdijmaatregelen	Gemeenten financieren en organiseren de uitvoering via gecertificeerde instellingen.
Jeugdreclassering	Begeleiding van jongeren die met justitie in aanraking zijn gekomen	Gemeenten zijn verantwoordelijk voor uitvoering en financiering.
Veilig Thuis	Meldingen en advies bij huiselijk geweld en kindermishandeling	Gemeenten organiseren en financieren Veilig Thuis.
Spoedzorg en crisiszorg	Acute hulpverlening bij onveilige situaties	Regionaal organiseren en beschikbaar houden van crisisdiensten.

Openeinderegeling

De jeugdzorg is als zogenaamde Openeinderegeling bij de gemeenten ondergebracht.

Dit heeft de volgende kenmerken.

- **Geen limiet:** De gemeente moet alle kosten betalen voor iedereen die aan de regels voldoet.
- **Geen zorgstop:** Een patiënt of cliënt weigeren vanwege een op zijn geraakt budget is niet toegestaan.
- **Moeilijk te schatten:** De totale kosten per jaar zijn vooraf niet precies bekend omdat de vraag van buitenaf bepaalt hoeveel geld er nodig is. Ook gedurende het jaar kan het om die reden nog moeilijk zijn in te schatten hoe de kosten de rest van het jaar zullen verlopen.

Rol jeugdconsulenten

De jeugdconsulent is de gemeentelijke professional die de hulpvraag onderzoekt, de toegang tot jeugdzorg organiseert, de benodigde ondersteuning indiceert en de regie voert op een passend hulptraject voor jeugdigen en gezinnen.

Taak	Wat doet de jeugdconsulent?
Vraagverheldering	Voert gesprekken met jeugdigen en ouders om de hulpvraag en problemen in kaart te brengen.
Onderzoek	Beoordeelt de gezinssituatie, veiligheid, ontwikkeling van het kind en aanwezige ondersteuning.
Eigen kracht	Onderzoekt wat ouders, familie, school of netwerk zelf kunnen bijdragen voordat specialistische hulp wordt ingezet.
Indiceren	Besluit namens de gemeente welke jeugdzorg nodig is en legt dit vast in een beschikking of ondersteuningsplan.
Regie voeren	Coördineert de hulpverlening wanneer meerdere organisaties betrokken zijn.
Verwijzen	Zorgt voor toegang tot passende jeugdzorgaanbieders.
Monitor	Volgt de voortgang van de ingezette hulp en evalueert het resultaat.
Veiligheid bewaken	Signaleert risico's rondom kindermishandeling, huiselijk geweld of ontwikkelingsbedreiging.
Samenwerken	Werkt samen met scholen, huisartsen, Veilig Thuis, gecertificeerde instellingen en zorgaanbieders.

Een jeugdconsulent heeft de uitdagende taak een balans te vinden tussen:

- de eigen kracht van het gezin;
- de wettelijke jeugdzorgplicht van de gemeente;
- beschikbare voorzieningen en budgetten;
- de veiligheid en ontwikkeling van het kind.

De acht jeugdconsulenten bij de gemeente Buren worden ondersteund door een kwaliteitsmedewerker (processen en rechtmatigheid), procesregisseur (bij geëscaleerde casuïstiek) en een gedragswetenschapper (inhoudelijke advisering).

Rol Huisarts en specialisten

Huisartsen en specialisten hebben het zogenaamde verwijsrecht. Dat houdt in dat jeugdzorg onder andere toegankelijk is na verwijzing door een huisarts, een rechter, een jeugdarts of een medisch specialist. Na verwijzing door een arts staat echter vaak nog niet vast welke vorm van jeugdzorg in welke mate nodig is. In de praktijk is het dan vaak de jeugdzorgaanbieder zelf die, samen met de jeugdige en / of ouders, beoordeelt welke specifieke voorziening nodig is, in welke omvang en hoe lang.

De gemeente is echter ook bij een verwijzing vanuit het verwijsrecht verantwoordelijk voor de kosten die een verwijzing met zich meebrengt.

Dit verwijsrecht staat nu ter discussie. Vanuit de diverse beroepsverenigingen wordt hier stevig tegen geageerd. Onder andere de landelijke vereniging van huisartsen "heeft grote zorgen over de voorgenomen afbouw van het verwijsrecht van artsen in het wetsvoorstel Reikwijdte Jeugdwet. Dit wetsvoorstel druist lijnrecht in tegen de professionele autonomie van de (huis)arts en belemmert het toepassen van de professionele standaarden en richtlijnen."

Contractmanagement en regionale samenwerking

De gemeente Buren werkt nauw samen met de regiogemeenten op met het gebied van inkoop van gecontracteerde aanbieders. Het volledige leveranciers- en contractmanagement is belegd bij de Regio Rivierenland.

De inkoop van voorliggende voorzieningen (preventie) verzorgen we als gemeente zelf.

Daarnaast werken we samen onder een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) voor aan de regionale doorontwikkeling van het Sociaal Domein. Ook valt de Jeugdbeschermingstafel en het Regionaal Expertteam onder de regionale samenwerking. Momenteel wordt gewerkt aan versteviging van die samenwerking door vorming van een GR.

Ontwikkelingen en samenhang

De komende tijd zijn er twee grote (landelijke) ontwikkelingen die ook of juist de jeugdzorg raken en waar dit programma bij aansluit:

- Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028. De lokale vertaling richt zich op sterke toegang met stevige lokale teams, kortdurende ondersteuning, vroegsignalering, preventie, normaliseren waar mogelijk, voorkomen van onnodige medicalisering, versterken van het voorliggend veld en beter sturen op kwaliteit, effectiviteit en kosten.
- Vanuit de hervormingsagenda wordt ook gewerkt aan de oprichting van een regionale GR.
- Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) met onder andere aandacht voor basisfunctionaliteiten in de kernen en een basisinfrastructuur met voorliggende voorzieningen.

Daarnaast spelen voorliggende voorzieningen ook een rol in het sport- en gezondheidsbeleid, het vrijwilligersbeleid, onderwijsachterstandenbeleid en cultuurbeleid. Kortom alle beleidsvelden raken ook aan jeugdzorg.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Het is een uitdagende tijd om jong te zijn, voor een grote groep kinderen en jongeren. Verschillende onderzoeken van onder andere het Trimbos instituut en het Nederlands Jeugd Instituut wijzen op steeds meer mentale problemen bij jongeren, veroorzaakt door:

- Prestatiedruk
- Social media
- Onzekerheid over de toekomst door actualiteiten (woningmarkt, oorlog, klimaat)
- Discriminatie en sociale ongelijkheid
- Maakbaarheidsdenken
- Individualisering

Dit is een realiteit die we niet als gemeente op kunnen lossen. Wel is aandacht voor deze zaken van groot belang, bijvoorbeeld in het voorliggende veld en middels voorlichting en informatievoorziening.

Aanleiding en urgentie

Bij de jaarrekening 2025 is een overschrijding van **€ 1,7 miljoen** op het jeugdbudget vastgesteld. Deze overschrijding betreft circa **13,4% van het totale jeugdbudget (€ 9,7 mln)**. Ten opzichte van 2024 is sprake van een kostenstijging van circa **15,8%**, terwijl benchmarkgemeenten gemiddeld een stijging van circa **5%** laten zien.

Ten opzichte van het bedrag dat we krijgen in de algemene uitkering, zien we dat in 2025 129% hebben uitgegeven. Ten opzichte van 118% in twee jaren daarvoor.

Dit betekent dat we in 2025 2,7 mln meer hebben uitgegeven dan we van het rijk ontvangen voor de uitvoering van de jeugdwet.

De extra kosten zijn grotendeels geconcentreerd in zware, langdurige en gestapelde trajecten.

Landelijke trend

De cijfers waar we als gemeente Buren mee te maken hebben, sluiten wel aan op de landelijke trend. Over 2025 zien we landelijke een flinke stijging van de kosten jeugdzorg.

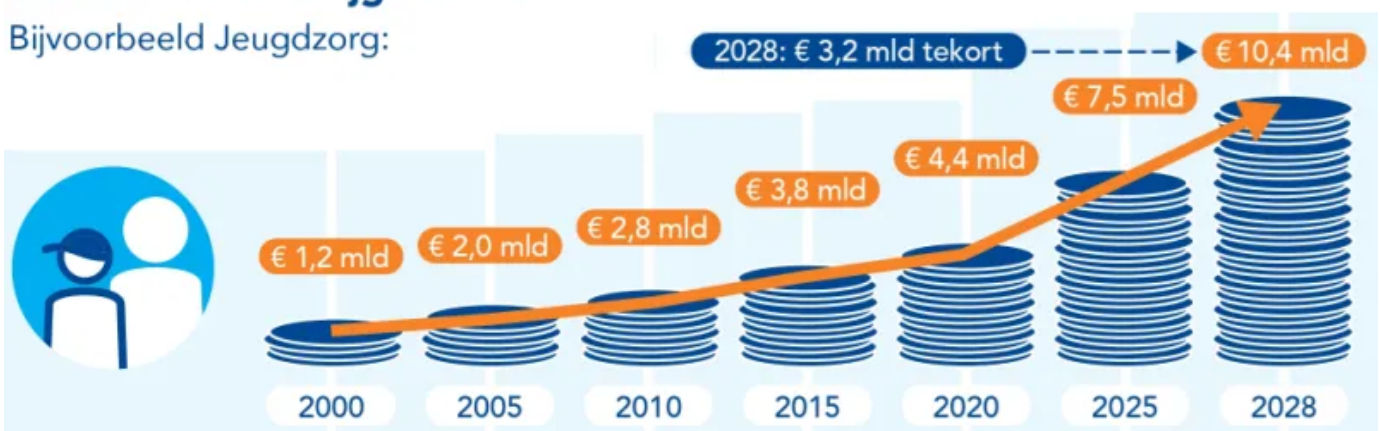
Naast de zwaardere trajecten, wordt de stijging van de kosten ook veroorzaakt door stijgende tarieven als gevolg van indexeringen en CAO-ontwikkelingen. Dit zijn zaken waar iedere gemeente mee te maken krijgt.

Er zijn echter ook gemeenten die de kosten op de jeugdzorg wel naar beneden weten te brengen. In onze regio zijn dat bijvoorbeeld Culemborg en Neder-Betuwe. Zij hadden wel ruimer begroot dan de gemeente Buren, maar ook als daarop gecorrigeerd wordt vallen bij deze buurgemeenten de kosten per jeugdige lager uit dan bij ons.

Het gegeven dat het wel mogelijk is de kosten terug te dringen, met de juiste maatregelen, en het meerjarig financieel perspectief van de gemeente Buren maakt inzet op het keren van de kosten jeugdzorg zeer urgent en belangrijk. Mede gezien het aandeel van deze kosten in de tekorten waar we als gemeente nu mee te maken hebben.

De kosten die gemeenten voor bepaalde taken moeten maken stijgen snel!

Bijvoorbeeld Jeugdzorg:

Bron: VNG, mei 2026

Analyse

Percentage jongeren met jeugdzorg in natura

In de gemeente Buren had in 2025 gemiddeld 12,7% van de jongeren tot 23 jaar in de gemeente Buren jeugdzorg, tegenover 10,4% landelijk en bijvoorbeeld West Betuwe 11,9%, Culemborg 10,7%, Neder-Betuwe 11,5% en Tiel 20,2%.²

Begin 2026 was dit voor Buren gestegen naar 17,9%. In juli was dit weer gedaald naar 15%.

In gemeente Buren hebben meer jongeren jeugdzorg dan het landelijk gemiddelde. Ook binnen de regio Rivierenland zijn in Buren meer jongeren in jeugdzorg dan in onze omliggende gemeenten, met uitzondering van Tiel.

Verdeling over de kernen

Het Centraal bureau voor statistiek (CBS) heeft onze gemeente opgedeeld in zeven gebieden / wijken. Op dit niveau worden de gegevens geregistreerd. Dit betekent dat meerdere kernen onder één gebied vallen. Het CBS werkt met onderstaande indeling. Erachter staat het absolute aantal en het percentage jongeren tot 23 jaar met jeugdzorg in 2025.

- **Wijk 00 Buren:** Buren, Asch en Erichem – 80 – 11,5%
- **Wijk 01 Beusichem:** Beusichem, Zoelmond – 100 – 12,0%
- **Wijk 02 Zoelen:** Zoelen en Kerk-Avezaath – 80 – 13,1%
- **Wijk 03 Lienden:** Lienden en Ommeren – 190 – 11,8%
- **Wijk 04 Maurik:** Maurik, Rijswijk en Eck en Wiel – 50 – 13,5%
- **Wijk 05 Ingen:** Ingen – 210 – 14,8%
- **Wijk 06 Ravenswaaij:** Ravenswaaij – 10 – 10,9%

Er zijn behoorlijke verschillen in jeugdzorgvragen tussen de verschillende kernen in de gemeente. Ravenswaaij en Buren hebben het laagste percentage jeugdigen in zorg, Maurik en Ingen het hoogste percentage.

Top 10 duurste cliënten³

Een analyse van de top 10 duurste cliënten in 2025 laat zien dat een relatief kleine groep complexe casussen een substantieel aandeel van het budget vertegenwoordigt.

De top 10 cliënten is gezamenlijk goed voor circa **€ 2,1 miljoen** aan kosten. Kenmerkend voor deze trajecten zijn:

- Jaarkosten per cliënt tussen € 145.000 en € 460.000+
- Stapeling van zorgvormen (verblijf, specialistische GGZ, jeugdbescherming, ambulant)
- Inzet van meerdere aanbieders per cliënt
- Juridische kaders (Onder toezichtstelling (OTS)/voogdij) die afschaling bemoeilijken

De financiële druk is sterk geconcentreerd bij een kleine groep zware casussen

² Bron: CBS

³ Bron: eigen dashboard o.b.v. afgegeven indicaties (berichtenverkeer)

Indicaties derden⁴

We zien sinds 2023 al een stijging van het aantal indicaties door de huisartsen, medisch specialisten en rechters. In 2022 werd 51,8% van alle jeugdzorg door de huisartsen (31,2%) en rechters en specialisten (20,6%) geïndiceerd en dat is in de loop der jaren gegroeid naar 37,4% in 2025 door huisartsen en 21,9% door specialisten, in totaal 59,3%. In 2026 is betreft 55,9% van de verwijzingen een verwijzing door de huisarts, een specialist of de rechter.

Dit ligt iets hoger dan de landelijke cijfers; landelijk wordt 34% van de jeugdzorgindicaties door huisartsen afgegeven.

In absolute zin is dit een groei van 653 indicaties in 2022 naar 718, waarvan 455 door huisartsen in 2025.

De directe invloed op casuïstiek betreft minder dan de helft van alle casussen. Meer dan helft van de casussen wordt geïndiceerd door huisartsen, rechters en medisch specialisten. Hier hebben we uitsluitend indirect invloed op.

Trendanalyse⁵

De grote overschrijdingen in 2025 worden veroorzaakt door de ambulante jeugdhulp en door jeugdhulp met verblijf, samen ruim 1 mln. Onder beide posten vallen diverse sub posten, die hieronder nader uitwerkt worden.

Ambulante hulpverlening (lokaal, regionaal en landelijk samen)

Ambulante hulpverlening	€ 3.379.498
Crisis zonder verblijf	€ 48.768
Dagbehandeling	€ 921.364
Essentiële functies zonder verblijf	€ 13.091
Jeugd-GGZ	€ 2.146.395
Kindergeneeskunde	€ 51.327
Vervoerdiensten	€ 119.556

Jeugdhulp met verblijf (lokaal, regionaal en landelijk samen)

Crisis met verblijf	€ 45.397
Essentiële functies met verblijf	€ 164.796
Verblijf excl. Behandeling	€ 2.706.578
Verblijf Incl. behandeling	€ 423.229

Een financiële vergelijking op deze onderdelen door de jaren heen is moeilijk te maken. Dit heeft te maken met de productcodes waar de kosten op geboekt worden. Op aangeven van het ministerie zijn deze door de jaren heen gewijzigd.

⁴ Bron: eigen dashboard o.b.v. afgegeven indicaties (berichtenverkeer)

⁵ Bron: eigen dashboard o.b.v. afgegeven indicaties (berichtenverkeer)

Wel weten we hoeveel jongeren door de jaren heen hulp in genoemde categorieën hebben gekregen. Van de top 4 duurste categorieën is hieronder een overzicht opgenomen van het aantal unieke jongeren.

Categorie	2023	2024	2025	2026 tot nu
Jeugd-GGZ	542	563	528	473
Ambulante hulpverlening	243	236	258	242
Dagbehandeling	251	226	225	195
Verblijf	71	65	73	64

We zien dat het aantal jongeren met jeugdhulp door de jaren heen gemiddeld niet stijgt en dit verklaart niet de stijging van de kosten. Die wordt verklaard door hogere tarieven, maar voornamelijk doordat (veel) meer uren per cliënt doorberekend worden en door zorgstapeling. Het gevolg van deze zaken is dat de kosten per jongere fors zijn toegenomen.

Niet het aantal jongeren met jeugdzorg is toegenomen, maar de kosten per jongere met jeugdzorg zijn wel fors toegenomen.

Aantal jongeren gemeente Buren⁶

Het aantal jongeren in Buren komt redelijk overeen met het gemiddeld in Nederland. In Lienden zijn wat meer jongeren tot 25 jaar (29%) en in Zoelen wat minder (25%), maar deze cijfers verklaren de extra kosten op de jeugdzorg niet.

Gemeente Buren heeft wel meer huishoudens met kinderen (37%) dan landelijk (32%) en huishoudgrootte (2,3) ligt iets boven het landelijke gemiddelde (2,1)

Leeftijd	NL	Gemeente		Buren		Beusichem		Zoelen	
		Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 tot 15 jaar	15%	4227	15%	540	15%	600	15%	465	14%
15 tot 25 jaar	12%	3073	11%	400	11%	465	12%	370	11%
25 tot 45 jaar	26%	5957	21%	720	20%	815	20%	685	20%
45 tot 65 jaar	27%	8509	31%	1115	31%	1285	32%	1070	32%
65 jaar of ouder	20%	6007	22%	845	23%	855	21%	785	23%

Leeftijd	NL	Lienden		Ingen		Maurik		Ravenswaaij	
		Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 tot 15 jaar	15%	1160	17%	280	14%	1095	15%	90	14%

⁶ CBS, cijfers 2024, het CBS werkt met deze leeftijdsindeling, die iets afwijkt van die voor jeugdzorg, waarbij tot 18 jaar of soms tot 23 jaar, bij verlengde jeugdzorg, wordt gerekend.

15 tot 25 jaar	12%	795	12%	190	9%	775	11%	80	12%
25 tot 45 jaar	26%	1510	23%	460	22%	1650	22%	120	18%
45 tot 65 jaar	27%	1885	28%	670	33%	2250	31%	230	35%
65 jaar of ouder	20%	1370	20%	450	22%	1585	22%	125	19%

Overige gegevens gemeente Buren

Andere gegevens die relevant kunnen zijn voor een verklaring op de jeugdkosten zijn bijv. een laag inkomen, eenoudergezinnen of een migratieachtergrond. Het wil niet zeggen dat deze onderwerpen per definitie leiden tot meer jeugdzorg – wel zien we dat in deze groepen het risico op inzet jeugdzorg groter is.⁷

In het algemeen kan gesteld worden dat Buren op deze onderwerpen gemiddeld of laag scoort: naar verhouding weinig lage inkomens (landelijk 40%, Buren 29%⁸), minder personen met een uitkering (24%) dan landelijk (26%). In Buren is van alle huishoudens 5,8% een eenouderhuishouden, waar dat landelijk 7,4%.

Conclusie

Er zijn in gemeente Buren, op basis van de cijfers, niet direct verklaringen te vinden voor de hoge kosten op de jeugdzorg. Er zijn geen cijfers die er echt uitspringen ten opzichte van landelijke cijfers of een algemene trend. Op basis van de eerste analyse van de demografische gegevens kan eerder verwacht kunnen worden dat Buren naar verhouding minder kosten zou hebben.

⁷ O.a onderzoek CPB uit 2021 en Trimbosinstituut

⁸ CBS, cijfers 2024

Programma Grip op Jeugd

Het meerjarige programma Grip op Jeugd moet leiden tot passende ondersteuning, hogere kwaliteit van toegang en uitvoering, versterking van preventie en financieel beheersbare jeugdzorg.

De ontwikkeling van het programma kent een projectmatige aanpak. Na ontwikkeling zal het geïmplementeerd moeten worden in de reguliere werkzaamheden. Het programma is afgerond als de implementatie is voltooid.

Randvoorwaarden

Voordat daadwerkelijk gestart kan worden met de uitvoering van het programma, moet voldaan worden aan een aantal randvoorwaarden.

Voldoende capaciteit en werkplezier

Het programma gaat veel vragen van het team jeugdconsulenten. Het afgelopen halfjaar hebben zij veel druk ervaren door de aandacht voor de kosten jeugdzorg en door veel zwangerschapsverloven in combinatie met slecht functionerende vervangers. Dit heeft tot gevolg dat de wachtlijst weer is opgelopen, nadat deze eind vorig jaar op 0 stond, de werkdruk is toegenomen en het werkplezier is afgenomen. Ook mist momenteel de ondersteuning van een gedragsdeskundige.

Een belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van het programma is een team jeugdconsulenten dat werkplezier ervaart, een acceptabele caseload heeft, voldoende ondersteuning heeft en geen onnodige druk ervaart van zaken waar zij zelf niet direct invloed op uit kunnen oefenen.

Inmiddels ligt er een plan om de capaciteit weer op orde en het werkplezier weer terug te brengen.

Heldere projectopdracht

De projectleider moet een duidelijke opdracht meekrijgen en de kaders voor Grip op Jeugd moeten duidelijk zijn. Hieronder een overzicht wat wel en wat niet binnen Grip op Jeugd valt.

Binnen scope	Buiten scope / begrenzen	Waarom dit belangrijk is
Jeugdzorgkosten, toegang, casussturing, aanbieders, verwijzers, preventie en voorliggend veld.	Algemene jeugd- en onderwijsopgaven zonder directe relatie met jeugdzorgsturing.	Voorkomt dat het programma te breed en onuitvoerbaar wordt.
Top 25 hoogkostencliënten, langlopende beschikkingen, OTS/voogdij en stapeling.	Individuele casusbesluiten zonder bestuurlijk of financieel risico, tenzij patronen zichtbaar zijn.	Richt schaarse capaciteit op grootste impact.
Dashboard, KPI's, P&C-inbedding en bestuurlijke rapportage.	Losse analyses zonder opvolging in besluitvorming of sturing.	Maakt het programma een sturingsinstrument in plaats van alleen analyse.

Aandachtspunten

De belangrijkste aandachtspunten liggen met name bij verblijf en ambulante jeugdzorg; daar zitten de grootste overschrijdingen. Daarnaast zijn de kosten specialistische Jeugd-GGZ, langlopende beschikkingen, de Top 25 hoogkostencliënten, OTS- en voogdizaken, stapeling van voorzieningen en verlengde Jeugdwet onderwerpen die stuk voor stuk veel geld kosten. Al deze onderdelen worden om die reden op de volgende manier meegenomen in Grip op Jeugd.

Factor	Betekenis voor Grip op Jeugd
Hogere tarieven	Financiële monitoring en contractmanagement moeten scherper worden ingericht.
Langere ondersteuningstrajecten	Herbeoordelingen, afbouwplannen en casusregie zijn noodzakelijk.
Complexere hulpvragen	Professionele duiding, kwaliteit en gedragswetenschappelijke toetsing zijn randvoorwaardelijk.
Meer specialistische jeugdzorg	Toegang, preventie en voorliggend veld moeten sterker worden benut.
Stapeling van voorzieningen	Overlap en dubbele inzet moeten worden voorkomen.
Beperkte uitstroom	Aandacht voor perspectief, afschaling en uitstroom per casus.

Gemeente Buren wil bewegen van een stelsel waarin specialistische zorg vaak centraal staat naar een stelsel waarin passende ondersteuning eerder, dichterbij en zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving wordt georganiseerd. Specialistische jeugdzorg blijft beschikbaar wanneer noodzakelijk, maar de inzet is steeds: zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk. Waarbij een van de uitgangspunten van de Hervormingsagenda gebruikt wordt, normaliseren waar dat kan.

Uitgangsprincipes

Principe	Betekenis
Normaliseren	Het realiseren van een inclusieve samenleving waarin alle kinderen en jongeren mee kunnen doen. Normaliseren zorgt voor minder uitsluiting en stigmatisering en bevordert de kanselijkheid. Als middel om de inzet van specialistische hulp te verminderen en de zorgkosten te beheersen. Normaliseren zorgt er dan ook voor dat kinderen en jongeren die echt specialistische zorg nodig hebben, die ook krijgen.
Passende hulp staat centraal	Jeugdigen krijgen de juiste ondersteuning: zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk.
Eerst eigen kracht, netwerk en voorliggend veld	Specialistische jeugdzorg wordt pas ingezet nadat lichtere alternatieven zichtbaar zijn afgewogen.
Grip vraagt om data én professionele duiding	Cijfers zijn noodzakelijk, maar worden altijd gekoppeld aan casuïstiek, problematiek en uitvoerbaarheid.
Afwijken mag alleen gemotiveerd	Afwijkingen van de werkwijze worden vastgelegd en besproken.
Uitvoering moet haalbaar zijn	De aanpak houdt rekening met hoge caseloads, beschikbare capaciteit en het ontbreken van bepaalde functies.

Doelstelling en resultaten

Het doel van Grip op Jeugd is het realiseren van inhoudelijke en financiële grip op de jeugdzorg door beter inzicht, scherpere keuzes, uniforme uitvoering, gerichte casussturing en betere samenwerking met verwijzers, aanbieders en het voorliggend veld.

De situatie bij Buren is niet uniek. Net als veel andere gemeenten ziet Buren complexere hulpvragen, langere trajecten en een grotere inzet van specialistische hulp; dit is een landelijke trend. Wel zien we een significante stijging over het afgelopen jaar. We kunnen als gemeente echter niet eigenhandig het jeugdzorgstelsel veranderen. De opgave is om die reden niet alleen financieel: het gaat om een toekomstbestendig lokaal jeugdstelsel waarin jeugdigen tijdig passende ondersteuning ontvangen en waarin, met werkplezier, middelen doelmatig worden ingezet. We kiezen dan ook voor een ombuigingsprogramma dat daadwerkelijk binnen de invloedssfeer van de gemeente ligt.

Het volledige programma moet eind 2027 volledig geïmplementeerd zijn, waarbij onderstaande resultaten beoogd worden.

Beoogde resultaten eind 2026

- ✓ Project- cq uitvoeringsplan met daarin onder andere per maatregel een 0-meting, een uitgewerkte planning, stappenplan, implementatieplan, beoogde financiële effecten en benodigde extra inzet incl. kosten.
- ✓ Inzage in de top 25 duurste cliënten voor wat betreft problematiek, hulpverleners, aanbieders, duur en exacte kosten
- ✓ Inzage in aantal herindicaties en bij welke organisaties de meeste verleningen worden aangevraagd
- ✓ Nader analyse voor wat betreft ambulante begeleiding: indicaties, problematiek, duur en verlengingen
- ✓ Aantal beschikkingen dat langer dan twee jaar loopt en / of structureel wordt verlengd
- ✓ Inzat in OTS-maatregelen en voogdijzaken en de sturingsruimte die daarbij is
- ✓ Implementatie en naleven van al gemaakte uitvoeringsafspraken
- ✓ Maatregelen zijn volgens planning opgestart
- ✓ Demping van de kosten met € 500.000 tot € 700.000,-, ten opzichte van de eerste Burap.

Beoogde resultaten eind 2027

- ✓ Een actieve maandprognose op cliënt-, aanbieder- en productniveau.
- ✓ De Top 25 duurste casussen zijn continu in beeld met zichtbare acties op herbeoordeling, afbouw of bijstelling.
- ✓ Er is een uniforme werkwijze binnen het jeugdteam voor indiceren, verlengen, herbeoordelen en opschalen.
- ✓ Er is meer passende ondersteuning en minder inzet van zware specialistische zorg waar lichtere hulp passend is.
- ✓ Herbeoordelingen worden onderbouwd met resultaat, noodzaak en afbouwperspectief.
- ✓ De instroom in zware specialistische hulp stabiliseert of daalt.
- ✓ Er is een structurele governance waarmee sturen op kwaliteit, passende hulp en financiën onderdeel wordt van de reguliere bedrijfsvoering.
- ✓ Vanaf 2027 wordt gestuurd op een structureel effect van circa € 1,3 miljoen.
- ✓ Kortere wachttijden of aantoonbare sturing op wachtlijst en vraagverheldering.
- ✓ Betere samenwerking met huisartsen, aanbieders, gecertificeerde instellingen en voorliggend veld.

Voortgang tot nu toe

De basis van Grip op Jeugd is ingericht. Governance, casusoverleggen en periodieke monitoring zijn gestart. Werkinstructies, uniforme werkwijze en verdiepend onderzoek zijn in uitvoering.

Verkenningen lopen rond POH Jeugd bij huisartsen, jeugdondersteuner onderwijs, preventie, voorliggend veld en samenwerking met onderwijs en zorgpartners. De aanpak volgt de PDCA-cyclus: plannen, uitvoeren, controleren en bijsturen.

Al gemaakte werkafspraken

Onderstaande afspraken zijn inmiddels al gemaakt met de jeugdconsulenten. De uitvoering loopt echter nog achter, omdat nog niet aan de randvoorwaarde van voldoende capaciteit en ondersteuning wordt voldaan. Dit heeft nu de hoogste prioriteit, zodat de gemaakte afspraken daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen.

Onderwerp	Werkafpraak
Zware casussen	Elke casus boven € 75.000 per jaar wordt gericht besproken en voorzien van besluit of vervolgstap.
Langlopende trajecten	Elke casus langer dan 9 maanden krijgt een herbeoordeling; beschikkingen langer dan 2 jaar worden apart geanalyseerd.
Stapeling aanbieders	Maximaal 2 aanbieders per cliënt, tenzij gemotiveerd wordt afgeweken.
Voorliggend veld	Voor elke indicatie wordt eerst het voorliggend veld gecheckt en de afweging vastgelegd.
Nieuwe indicaties	De consulentenkaart wordt verplicht toegepast.
Verlengingen	Alleen mogelijk met resultaatonderbouwing en afbouwplan.

Programmalijnen

Programmalijn 1 – Passende ondersteuning en casussturing

Doel

Invulling geven aan ‘normaliseren’ en ‘zo zwaar en lang als noodzakelijk’ door, waar mogelijk, af te schalen, stapeling te verminderen en af te bouwen.

Te nemen maatregelen

Maatregel	Eigenaar primair	Start	Verwacht effect	Monitoring
Onderscheid maken tussen normaal jeugdgedrag, ook al is dat soms lastig, en abnormaal gedrag	Teammanager Jeugdconsulenten Gedragswetenschapper	Q4 2026	Minder jongeren met jeugdhulp	Aantal en percentage jongeren met jeugdhulp
Top 25 hoogkostencliënten analyseren en prioriteren	Teammanager Jeugdconsulenten Kwaliteitsmedewerker Gedragswetenschapper	Q3 2026	Passendere ondersteuning, zicht op afbouw of bijstelling, minder stapeling. 15% minder kosten.	Maandelijks dashboard en casusreview
Langlopende beschikkingen >2 jaar herbeoordelen	Jeugdconsulenten Kwaliteitsmedewerker Gedragswetenschapper	Q3 2026 Q4 2026	Meer rechtmatigheid, actualiteit en passende inzet. 10% meer afbouw na 2 jaar.	Aantal herbeoordelingen en besluiten
Dubbele beoordeling van casussen > 75.000 en trajecten > 9 maanden	Jeugdconsulenten Kwaliteitsmedewerker Gedragswetenschapper	Q4 2026	10% minder zware en langdurige casussen.	Aantal dubbele toetsen en resultaat daarvan
Onder toezichtstelling en voogdijzaken nader analyseren en periodiek bespreken	Kwaliteitsmedewerker Procesregisseur	Q1 2027	Beter inzicht van wat voorliggend nodig is om deze escalatie te voorkomen.	Halfjaarlijkse bespreking van resultaten en verwerking in uitvoeringsprogramma

Programmalijn 2 – Kwaliteitsverbetering

Doel

Eén uniforme, kwalitatief goede en rechtsgelijke werkwijze voor alle jeugdconsulenten, zodat beter gestuurd kan worden op caseload en proces.

Te nemen maatregelen

Maatregel	Eigenaar primair	Start	Verwacht effect	Monitoring
Beslisboom en uniforme werkinstructies invoeren	Teammanager Kwaliteitsmedewerker	Q3-Q4 2026	Minder verschillen tussen consulenten en betere onderbouwing	Dossiercontrole en casusbespreking
Proces, rolverdeling en klantreis evalueren en bijstellen waar nodig	Kwaliteitsmedewerker Jeugdconsulenten	Q4 2026	Minder verschillen Duidelijke rollen Helder proces	Inbedding in procesverbeteroverleggen (PDCA)
Daar waar nodig verzorgen van training, verbeteren intervisie en casuïstiekbespreking	Teammanager Kwaliteitsmedewerker Jeugdconsulenten	Q3 2026	Continu proces van afstemming en professionalisering	Middels SKJ-registratie

Programmalijn 3 – Datagedreven sturen

Doel

Beter gebruik maken van beschikbare data om tijdig te kunnen sturen op kwaliteit, toegankelijkheid en financiën.

Te nemen maatregelen

Maatregel	Eigenaar primair	Start	Verwacht effect	Monitoring
Nulmeting vaststellen voor de beoogde resultaten	Projectleider	Q3 2026	Meetinstrument voor beoordelen Grip op Jeugd	Voortgang bespreken in stuurgroep en bestuurlijk overleg
Verdieping dashboard: ✓ Soorten casussen kunnen combineren met verwijzer ✓ Betere financiële prognoses ✓ Soort ondersteuning bij ambulante hulpverlening ✓ Inzet voorliggende veld	Financiële adviseur Applicatiebeheerder Projectleider	Q3 2026 Q4 2026	Betere voorspelbaarheid; prognose wijkt maximaal 5% af van werkelijkheid	Maandrapportage en kwartaalrapportage
Borging in reguliere P&C-cyclus voorbereiden	Teammanager Financiële adviseur Beleidsadviseur	Q4 2026 Q1 2027	Structurele bestuurlijke (gekoppeld aan P&C-cyclus) en ambtelijke (maandelijks) sturing	P&C-producten en voortgangsrapportages

Programmalijn 4 – Preventie en voorliggend veld

Doel

Ondersteuning eerder, dichterbij en lichter organiseren waar dat verantwoord mogelijk is.

Te nemen maatregelen

Maatregel	Eigenaar primair	Start	Verwacht effect	Monitoring
Sociale kaart vullen en activeren	Beleidsadviseur Medewerkers toegang Partners	Q1 2027	Beter zicht op beschikbare voorliggende voorzieningen	Mate van gebruik sociale kaart en voorliggende voorzieningen
Toegang en hulp dichterbij organiseren met kernteams	Projectleider stevige lokale teams Uitvoeringsteams SD Teammanagers SD Uitvoeringspartners	Q1 2027	10% Minder jongeren met jeugdhulp, betere vroegsignalering	Aantal jongeren met jeugdhulp
Hernieuwde inzet POH Jeugd of jeugdondersteuner bij huisartsen	Teammanager Beleidsadviseur Huisartsen	Q4 2026 Q1 2027	Eerder passende hulp en minder verwijzingen huisartsen naar specialistische hulp. Daling van 37,4% naar 30% van alle verwijzingen.	Daling verwijzingen huisartsen. Beoordeling samenwerking door huisartsen.
Pakket voorliggende voorzieningen herzien met jeugdconsulenten	Beleidsadviseur	Q3 2026	Inkoop voorliggende voorzieningen sluiten beter aan bij vraag.	Beter gebruik voorliggende voorzieningen
Betere effectafspraken maken uitvoerende partners	Beleidsadviseur	Q4 2026	Meer rendement van voorliggende voorzieningen	Evaluaties behaalde effecten met uitvoerende partners
Samenwerking scholen versterken	Beleidsadviseurs	Q1 2027	Ieder kind in Maurik is in beeld	Regelmatige evaluaties met scholen.

Programmalijn 5 – Samenwerking en regionale verbinding

Doel

Samenhang creëren tussen partners rondom jeugd en versnippering verminderen.

Te nemen maatregelen

Maatregel	Eigenaar primair	Start	Verwacht effect	Monitoring
Aanbieders- en GI-analyse uitvoeren	Accounthouders Contractmanagement Beleidsadviseur	Q4 2026	Betere afspraken over resultaat, duur, afbouw en samenwerking	Aanbiedersgesprekken en actiepunten
Onderzoeken of werken met preferente aanbieders wenselijk en mogelijk is	Beleidsadviseur	Q1 2027	Betere afspraken met kleinere groep aanbieders	Minder stapeling en minder verlengingen
Verminderen uitvoerders voorliggende veld	Beleidsadviseur	Q2 2027	Minder overlegtijd, frequenter contact	Aantal subsidiecontracten
Betere effectafspraken met uitvoeringspartners	Beleidsadviseur	Q4 2026	Meer effecten van inzet	Tussentijdse rapportages
Nauwere samenwerking contractmanagement regio	Beleidsadviseur	Q4 2026	Betere contractafspraken	
Samenwerking Veilig Thuis, gecertificeerde instelling en jeugdspecialisten verbeteren	Beleidsadviseur	Q1 2027	Betere afspraken rond indicaties => minder langdurige gespecialiseerde zorg	Regelmatige evaluaties en aantal zware / langdurige trajecten

Programmalijn 6 – Oneigenlijk gebruik/ uitnutting van indicaties

Doel

Aansluiten bij de regionale zoektocht naar hoe oneigenlijk gebruik van zorggelden tegen te gaan.

Te nemen maatregelen

Maatregel	Eigenaar primair	Start	Verwacht effect	Monitoring
Uitbreiding prestatiecontroles naar 2x per jaar	Backoffice	Q2 2027	Beter zicht op rechtmatigheid facturen zorgaanbieders	Resultaten prestatiecontroles
Bijstellen indicaties bij lage uitnutting (<70%)	Backoffice Kwaliteitsmedewerker Jeugdconsulenten	Q2 2027	Minder langdurige indicaties. Betere voorspelling kosten.	Uitnuttingspercentage

Zorgfraude is een onderwerp dat bij de regio ligt. Voor de Gemeente Buren is het van belang om de regionale ontwikkelingen actief te blijven volgen en hier een onderdeel van te zijn.

Programmalijn 7 – Ambulante jeugdzorg en kortdurende ondersteuning

Doel

Ondersteuning eerder, dichterbij en lichter organiseren waar dat verantwoord mogelijk is.

Te nemen maatregelen

Maatregel	Eigenaar primair	Planning	Verwacht effect	Monitoring
In kaart brengen hoe de verdeling qua soort begeleiding en hulpvraag is binnen ambulante zorg.	Projectleider	Q3 2026	Beter inzicht in soorten ambulante zorg	Cijfermatige verdeling
Onderzoeken of inzet ambulante zorg voorkomen kan worden door inzet kortdurende begeleiding middels PGO, voorliggende voorziening of eigen inzet	Projectleider	Q4	Minder geïndiceerde zorg. Meer inzet goedkopere uren.	Uitwerkingsvoorstel
Opvoed- en kortdurende ondersteuning als onderdeel van het inburgeringstraject inbedden in team jeugdconsulenten	Teammanager	Q4	Minder inzet jeugdhulp op korte en lange termijn	Aantal trajecten waarmee jeugdhulp voorkomen is

Implementatie

Grip op jeugd slaagt alleen als, in een uitvoeringsplan, per te nemen maatregel een duidelijk implementatietraject beschreven wordt.

In deze trajecten zullen in ieder geval de volgende punten worden opgenomen.

Veranderopgave	Aanpak	Beoogd effect
Effecten maatregelen volgen	Nulmeting maken en beoogd effect en resultaat concreet benoemen	Effect van maatregelen is in kaart
Draagvlak jeugdteam	Startbijeenkomst, duidelijke uitleg waarom de maatregel nodig is en wat van consulenten wordt verwacht.	Minder weerstand en meer gedeeld eigenaarschap.
Planning en beoogde resultaten	Een duidelijke planning opnemen en benoemen welke doelen en (financiële) resultaten beoogd worden met de maatregel.	Heldere verwachtingen en koers
Werkdruk en caseload	Ruimte vrijmaken in de bestaande caseload voor het invoeren van de maatregel.	Uitvoerbaarheid en rust in het team.
Uniforme werkwijze	Werkinstructies, beslisboom, casusreview en dossierchecks, voor zover passend bij de betreffende maatregel.	Meer kwaliteit, rechtsgelijkheid en voorspelbaarheid.
Professionele ruimte	Duidelijk aangeven wat de maatregel behelst en welke professionele ruimte deze biedt.	Sturing zonder te vervallen in controle of alleen financiële druk.
Lerend werken	PDCA-cyclus inregelen, maandelijkse feedback, bijstellen op basis van data en praktijkervaring.	Continu verbeteren en structurele borging.

Communicatie

De algemene boodschap is dat Grip op Jeugd geen bezuinigingsprogramma is, maar een ontwikkelprogramma voor kwaliteit, passende hulp en beheersbaarheid.

- Maak concreet wat morgen anders wordt in indiceren, verlengen, herbeoordelen en opschalen.
- Geef consultants terugkoppeling over resultaten, dilemma's en besluiten.
- Bescherm de uitvoering door te prioriteren en bestuurlijke ambities te koppelen aan capaciteit.
- Bespreek afwijkingen en dilemma's lerend, niet alleen controlerend.

Intern

Het jeugdteam krijgt duidelijkheid over urgentie, opdracht, werkwijze, beslisboom, escalatieroutes en verwachtingen. Daarbij wordt expliciet aandacht besteed aan de vraag van consultants wat er van hen wordt verwacht en aan uitleg over bestuurlijke keuzes rond Grip op Jeugd. De communicatie moet rekening houden met de bestaande werkdruk en daarom praktisch, voorspelbaar en ondersteunend zijn.

Extern

Richting inwoners, verwijzers, aanbieders en partners wordt helder gecommuniceerd over routes, verwachtingen, afbouw, passende hulp en inzet van voorliggende voorzieningen.

Bestuurlijk

Richting college en raad ligt de nadruk op de voortgang van de uitvoering van het programma.

De raad zal aan het begin van ieder kwartaal, voor het eerste begin januari 2027, met een RIB geïnformeerd worden over de voortgang en de (financiële) effecten van de te nemen maatregelen worden gerapporteerd. Ook zullen de kwartaalcijfers voor zowel aantallen als geld opgenomen in de RIB en afgezet worden tegen de verwachting cq begroting.

Risico's en beheersmaatregelen

Risico	Effect	Beheersmaatregel
Te brede scope	Verwachtingen worden onhaalbaar.	Strakke opdrachtformulering en afbakening opnemen in plan.
Team staat onder druk	Teamleden kunnen extra inspanningen in kader van Grip op Jeugd niet aan	Capaciteitsvoorstel, rust creëren en vraagverheldering wachtlijst apart organiseren.
Geen gedragswetenschapper beschikbaar	Minder inhoudelijke toetsing en reflectie.	Werving/invulling versnellen en tijdelijke oplossing onderzoeken.
Onvoldoende data	Maatregelen onvoldoende onderbouwd.	Dashboard aanvullen met gewenste sturingsinformatie. Dataspécialist benoemen.
Te snelle focus op besparen	Risico op verlies van passende hulp of draagvlak.	Financiële sturing steeds koppelen aan inhoudelijke kwaliteit.
Onvoldoende inbedding	Plan blijft papier.	Na 1 september direct implementatieplan maken en borgen in uitvoering.

Tot slot

Grip op Jeugd vraagt om doen, meten, leren en bijsturen. Het is geen eenmalig project, maar een continu ontwikkelprogramma én een bestuurlijk sturingsinstrument voor college, management en raad. De aanpak combineert directe casussturing met structurele verbetering van processen, data, teamuitvoering, aanbiederssturing en instroombeheersing. Cruciaal is dat de aanpak uitvoerbaar blijft voor het jeugdteam en dat verwachtingen realistisch zijn, binnen de invloedssfeer van de gemeente.

Grip op jeugd: minder uitgeven door beter te kiezen!